

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

2018

Petra Strnadová

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

**Jazykový obraz Popelky Boženy Němcové a bratří Grimmů
s přihlédnutím k filmovým adaptacím a vývoji útvarů**

Bakalářská práce

Autor: Petra Strnadová
Studijní program: B7310 – Filologie
Studijní obor: Jazyková a literární kultura
Vedoucí práce: PhDr. Lukáš Zábranský, Ph.D.
Oponent práce: PhDr. PaedDr. Miloslav Vondráček, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Petra Strnadová

Studium: P15K0062

Studijní program: B7310 Filologie

Studijní obor: Jazyková a literární kultura

Název bakalářské práce: **Jazykový obraz Popelky Boženy Němcové a bratří Grimmů s přihlédnutím k filmovým adaptacím a vývoji útvarů**

Název bakalářské práce AJ: The linguistic image of Cinderella by B. Nemcova and J., W. Grimms looking on movie adaptations and progress of formations.

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Předmětem práce bude analýza JOS (jazykový obraz světa) pohádky Popelka dle metod kulturní antropologie a kognitivní sémantiky, zároveň použiji metody psychologie. Přihlédnu k moderním filmovým adaptacím: k české filmové adaptaci Popelky z roku 1969 a německé filmové adaptaci Popelky z roku 2011. Vedle vybraných aspektů kognitivní sémantiky (morálka, rámcování, teorie konceptuální metafory a prolínání prostorů) se zaměřím na varietu českého jazyka (spisovnost / nespisovnost) adaptací a další výrazné jazykové aspekty.

NĚMCOVÁ, Božena - O Popelce GRIMM, Jacob Ludwig Karl - Popelka BETTELHEIM, Bruno - Za tajemstvím pohádek FRANZ, Marie-Louise von - Psychologický výklad pohádek RICHTER, Luděk - Co je co v pohádce HIRSCHOVÁ, Milada - Pragmatika v češtině

Garantující pracoviště: Katedra českého jazyka a literatury,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Lukáš Zábranský, Ph.D.

Oponent: PhDr. PaedDr. Miloslav Vondráček, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 20.12.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně. Veškeré použité podklady, ze kterých jsem čerpala informace, jsou uvedeny v seznamu použité literatury a citovány v textu podle normy ČSN ISO 690.

V Karlových Varech dne

Poděkování

Děkuji PhDr. Lukáši Zábranskému, Ph.D., za odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Anotace

STRNADOVÁ, Petra: Jazykový obraz Popelky Boženy Němcové a bratří Grimmů s přihlédnutím k filmovým adaptacím a vývoji útvarů. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové – Pedagogická fakulta, 2018. Bakalářská práce.

Předmětem mé bakalářské práce je analýza jazykového obrazu světa pohádky Popelka dle metod kulturní antropologie a kognitivní sémantiky, zároveň s použitím metody psychologie. Přihlédnu ve své práci k moderním filmovým adaptacím: k české filmové adaptaci Popelky z roku 1969 a německé filmové adaptaci Popelky z roku 2011. Vedle vybraných aspektů kognitivní sémantiky (morálka, rámcování, teorie konceptuální metafory a prolínání prostorů) se zaměřím na varietu českého jazyka (spisovnost / nespisovnost) adaptací a další výrazné jazykové aspekty.

Klíčová slova: Popelka, pohádka, filmová adaptace, metafory, jazykový obraz světa, jazyk, kultura, kulturní antropologie, kognitivní lingvistika.

Annotation

STRNADOVÁ, Petra: The linguistic image of Cinderella by B. Němcová and J. W. Grimms looking on movie adaptations and progress of formations. Hradec Králové: University of Hradec Králové – Faculty of Education, 2018. Bachelor Thesis.

The purpose of this thesis is to identify the linguistic world image of a fairytale Cinderella according to cultural anthropology and cognitive semantics methods (also psychological methods will be used). I will take into account modern film adaptations: Czech film adaptation of Cinderella from 1969 and German film adaptation of Cinderella from 2011. The German film adaptation I choose supposing the content will be the most similar to Grimms' original. Beside selected aspects of cognitive semantics (moral, framing, theory of conceptual metaphor and space diffusion) I will focus on variety of Czech language (formal Czech language/informal Czech language) and other significant language aspects.

Keywords: fairy tale, film adaptation, metaphors, language image of the world, language, culture, cultural anthropology, cognitive linguistics.

Obsah

Úvod.....	1
Teoretická část.....	2
1. Kognitivní lingvistika	2
1.1 Kognice	2
1.2 Jazykový obraz.....	3
1.3 Kategorizace.....	3
1.4 Metafora	4
1.5 Metonymie	5
1.6 Sémantika rámců	5
2. Matka v jazykovém obrazu světa.....	6
2.1 Stereotyp matky.....	6
2.2 Prototyp matky	6
2.3 Stereotyp macechy	6
3. Symbolika čísel a barev	7
3.1 Magické číslo tři.....	7
3.2 Jazykový obraz světa a barvy.....	7
4. Rozbor pohádky O Popelce Boženy Němcové dle metod kulturní antropologie a kognitivní sémantiky.....	8
4.1 Proč právě pojmenování Popelka?	10
4.2 Popelčin svět	10
5. Rozbor pohádky Popelka od Bratří Grimmů dle metod kulturní antropologie a kognitivní sémantiky.....	12
6. Základní rozdíly Popelky Boženy Němcové a Popelky Bratří Grimmů.....	15
7. Přehlédnutí k filmovým adaptacím	17
Praktická část.....	19
8. O Popelákovi	19
Závěr.....	28
Zdroje	29
Primární literatura	29
Sekundární literatura a internetové zdroje	29
Seznam obrázků	30
Seznam tabulek.....	30

Úvod

V této bakalářské práci se budeme zabývat jazykovým obrazem pohádky Popelka. Příběh Popelky existuje v mnoha různých podobách, ať je to podoba knižní, filmová, divadelní, hudební či baletní. Primárně však budeme vycházet z knižních zpracování této pohádky. Porovnáme českou verzi od Boženy Němcové vydanou v roce 1986 a zahraniční verzi pohádky od bratří Grimmů vydanou v roce 1988.

V teoretické části si přiblížíme pojem kognitivní lingvistiky a jazykového obrazu. Zaměříme se na teorii kognitivní lingvistiky, konceptuálních metafor a metonymie. Ve stěžejní části bakalářské práce zanalyzujeme pohádku O Popelce od Boženy Němcové a Popelku bratří Grimmů dle metod kulturní antropologie a kognitivní sémantiky. Postupně se zaměříme na nejvýraznější rysy a rozdíly obou pohádek. V jednotlivých rozborech se budeme věnovat hlavně metaforám, které jsou typické pro pohádky. Všimneme si motivů a symboliky barev, ty se totiž prolínají oběma díly. Vysvětlíme si také prototyp a stereotyp důležité postavy matky v pohádkách z hlediska kognitivního rámce.

Další kapitola bakalářské práce nás zavede k filmovému ztvárnění obou pohádkových Popelek. Zaměříme se na hlavní společné rysy pohádky, ale i na rozdíly ve filmovém zpracování vůči literární předloze v české i německé verzi pohádky.

V praktické části bakalářské práce představíme novodobou pohádku O Popelákovi. Inspirací bude stejnojmenná pohádka od Josefa Lady vysílaná v televizi od roku 1986. Hlavní dějové rysy zůstanou na motivy Josefa Lady, ale vlastní děj bude zasazen do současných reálií. Získané jazykové aspekty a metody kognitivní lingvistiky z teoretické části budeme aplikovat při psaní této nové verze pohádky, která bude následně předlohou k projektové části bakalářské práce.

Cílem bakalářské práce je hledání a porovnání společných i rozdílných znaků, které obě literární předlohy vykazují, s ohledem na vznik v různých dobových a kulturních kontextech. Zároveň z toho vyplyne srovnání s filmovými adaptacemi českých a německých režisérů.

Závěrečná část bakalářské práce bude obsahovat zhodnocení naplnění cílů této práce a bude v ní reflektováno, zda bylo stanovených cílů dosaženo.

Teoretická část

V teoretické části mé práce se budeme věnovat teoretickým pojmům z oblasti kognitivní lingvistiky, kognitivní sémantiky a objasníme si základní teze díla představitele kognitivní lingvistiky George Lakoffa.

1. Kognitivní lingvistika

Kognitivní lingvistika se rozvíjí přibližně od 80. let minulého století. Za příbuzné disciplíny považuje zejména psychologii, teorii umělé inteligence, etnologii, antropologii, neurobiologii aj. velmi obecně lze říci, že kognitivní lingvistika usiluje o objasnění toho, jak lidská kognice motivuje jazykové jevy. V pojetí jazyka to znamená mj. také obrat k jeho antropologickým a kulturním aspektům. Proto se mluví o kognitivně a kulturně orientované lingvistice (Procházková, 2011, str. 13).

V rámci kognitivního přístupu se využívá velmi často kategorizace. Základní tezí tohoto přístupu je význam, výklady se často ilustrují pomocí různých schémat. Kognitivní a kulturně orientovaná lingvistika pracuje mj. s pojmy jako přirozený svět, přirozený kontext, přirozená zkušenost světa, přirozený jazyk. Oním přirozený se myslí základní a primární kontext a horizont, v němž se člověk pohybuje (Procházková, 2011, str. 15).

Vaňková také v *Nádobě plné řeči* zmiňuje jeden z důležitých rysů kognitivní lingvistiky, což je antropocentrismus. Jedná se o přístup, který vychází z toho, že svět vnímáme z perspektivy člověka.

Kognitivní lingvistika dnes není zdaleka jednolitým oborem. Zahrnuje celou řadu přístupů spojených často s konkrétními badateli nebo s konkrétním problémem. V centru zájmu jsou pojmová metafora, systémy metaforického myšlení, tělesnost a antropocentrismus uplatňující se v jazyce a myšlení, otázka významu aj. (Procházková, 2011, str. 16).

1.1 Kognice

Kognici můžeme definovat jako souhrn operací a pochodů, jejichž prostřednictvím si člověk uvědomuje a poznává svět i sebe samého. Kognitivní procesy, jejichž výsledkem je poznání, tj. to, co člověk poznal prostřednictvím vnímání, usuzování či intuice. Kognitivní a kulturně orientovaná lingvistika pracuje s pojmy přirozený svět, přirozený kontext, přirozená

zkušenost a přirozený jazyk. Přirozeností se myslí základní a primární kontext, horizont, ve kterém se člověk pohybuje. Je to struktura spjatá s naší tělesností, smyslností a řečovostí. V jazyce kognitivní lingvisté hledají lidskou mysl a její reflexi okolního světa (Procházková, 2011, str. 13).

1.2 Jazykový obraz

Zprvu zcela nezávisle na americkém kognitivismu se začal v 80. letech 20. stol. v polském Lublinu formovat přístup zastřešovaný od té doby pojmem jazykový obraz světa, zpočátku zejména v souvislosti s etnolingvistikou a folklorními texty.

Jazykový obraz světa lze velmi dobře ilustrovat právě způsobem konceptualizace barev a barevnosti – ale také tím, jak jsou prostřednictvím barev a barevnosti konceptualizovány jiné jevy, zejména emoce a lidské prožívání světa vůbec. V popředí je to, co je spojeno s myslí kolektivní: studium jazyka jako obrazu světa, v přímé souvztažnosti národního jazyka s národní kulturou (Vaňková, 2007, str. 47).

Existuje řada různých definic jazykového obrazu světa, podle Vaňkové vychází z předpokladu, že jazyk, kterým mluvíme, má vliv na to, jaký si utváříme obraz světa. Hovoříme zde o naivním pohledu na přirozený svět člověka, který je tvořen našimi zkušenostmi a smyslovými prožitky. Hlavním tématem je v tomto směru kategorizace pojmů, především na základě prototypů. Výzkumy vychází jak z jazyka samotného – gramatiky, slovotvorných principů, struktury lexikálních významů, frazeologie, onomatologie, tak i z textů folklorních a uměleckých (Vaňková, 2007, str. 60).

1.3 Kategorizace

Kategorizace souvisí s tím, jak se nám jeví realita, jak ji prožíváme. Skutečnost vnímáme rozdělenou do určitých částí, jež jsou vzhledem ke svým vlastnostem provázány do různých celků. Kategorie je budována na základě schématu centrum – periferie, přičemž v samém centru stojí reprezentativní, ideální exemplář, který má všechny vlastnosti chápané jako typické (Vaňková, 2005, str. 67).

1.4 Metafora

Metafora má schopnost zachycovat a dále předávat průběh a výsledky lidské aktivity, které sice nemusí překračovat rámec přirozeně kognitivních procesů, ale které jsou jen obtížně zachytitelné stávající podobou příslušných znakových systémů.

1.4.1 Konceptuální metafory

V roce 1980 G. Lakoff a M. Johnson vzbudili, nejen v odborných kruzích, velkou pozornost svou knihou *Metaphors We Live By* (1980, česky *Metafory, kterými žijeme*). Poprvé zde prezentovali tezi, že metafora je myšlení, nikoli jen jazyka, a její primární funkcí je porozumění, porozumění jedné věci na základě druhé. Primární funkcí metafory bývá zapůsobit, upoutat, zdůraznit, obrazně charakterizovat, dodat emotivní podtón apod.

Lakoff a Johnson popisují tři základní typy konceptuálních metafor: strukturní, orientační a ontologické.

a) *Strukturní metafory*

Podstatou strukturní metafory je mapování, v němž se struktura zdrojové oblasti přenáší do oblasti cílové díky řadě korespondencí mezi nimi. Zdrojová oblast potom mívá základ ve (smyslové, tělesné, jednoduše představitelné, konkrétní) zkušenosti. Cílová je naopak abstraktní, taková, jaká by se jen těžko vyjadřovala bez možnosti metafory. Například „*Je těžké dát tu myšlenku do slov*“ (slovo je nádoba a myšlenka nebo význam je objekt). Jiná konceptualizace ukazuje myšlenky nebo i vědecká a umělecká díla jako jídlo: *Ty romány jsou nemastné neslané*.

b) *Orientační metafory*

Orientační metafora organizuje celý systém pojmů, a to všechny vůči sobě navzájem (Lakoff, Johnson, 2002, str. 26). Celé systémy metafor, které jsou dány opozicemi vycházejícími z orientace lidského těla v prostoru („nahore – dole“, „vpředu – vzadu“). Co je nahore nebo nahoru směřuje, to chápeme jako pozitivní, snižování a směřování dolů je spojeno s negativitou.

Například: *Jde to s ním z kopce, zvedla se mu nálada, vysoká kvalita výrobku*.

c) *Ontologické metafory*

Ontologické metafory vycházejí z naší zkušenosti s konkréty, s tím, co vidíme a co můžeme ohmatat – s materiálně existujícími objekty a látkami. Praktickou zkušenost s hmotnými věcmi pak aplikujeme na abstrakta (Vaňková, 2007, str. 70). Například: *Hněv je nepřítel* = Petr bojoval se svým hněvem, ale ten ho přemohl.

Za typ ontologické metafory je u Lakoffa a Johnsona značena také **personifikace**, kdy má konkrétní povahu živé bytosti, třeba protivníka v boji (Vaňková, 2007 str. 69–71).

Například: *Inflace nás zahrnala do kouta*.

1.5 Metonymie

Dalším typem je **metonymie**. Například „To kuře na paprice u okna chce platit.“ Nechápeme jej v tom smyslu, že bychom mu připisovali lidské vlastnosti. Spíše zde užíváme jedné entity k tomu, aby odkazovala na jinou, která má vůči ní jistý vztah (Lakoff, 2002, str. 49). Jako zvláštní případ metonymie je v tradiční rétorice synekdocha, u níž část zastupuje celek. Například: *Naše strana potřebuje novou krev* (Lakoff, Johnson, 2002, str. 50).

1.6 Sémantika rámců

Rámcování je pro literaturu klíčové, protože je podmínkou pro vytvoření fikce, hranic imaginárního světa. Cílem sémantiky rámců je rovněž zachytit způsob, jak mluvčí zpracovává jazyková vyjádření při jejich interpretaci, a Fillmore ji proto v některých textech nazývá také sémantika porozumění (Fillmore 1985, s. 222).

2. Matka v jazykovém obrazu světa

V pohádkách bývá matka kupodivu relativně málo významná co do výskytu i důležitosti. Důležitost matčiny role často vzrůstá až v okamžiku, kdy umírá a její absence se stává spouštěcím momentem dalšího dění, kdy obvykle nastupuje macecha (Richter, 2004, str. 25).

2.1 Stereotyp matky

V kognitivním pojetí se pracuje s pojmy typů a ideálních kognitivních modelů. George Lakoff pojem MATKA analyzuje na základě kategorie prototypu a neprototypových případů.

- Model zrození (základní): „žena, která porodila dítě“
- Model genetický: „žena, která předala dítěti genetický materiál“
- Model výživy a výchovy: „žena, která dítě živí a vychovává“
- Model manželský: „žena, která je manželkou otce dítěte“
- Model genealogický: „žena, která je nejbližším předkem ženského pohlaví“ (Bartmiński, 2016, str. 115, 116)

2.2 Prototyp matky

V první řadě je to macecha, nevlastní matka, většinou nepřející, závistivá, nespravedlivá, zlá až krutá vůči nevlastnímu dítěti, většinou dceři, na kterou až mnohdy žárlí kvůli její kráse a oblíbenosti. Preferuje vlastní dceru, která mívá horší vlastnosti. Hlubinní psychologové se domnívají, že jde o obraz toho, co je na vlastní matce (obecně, v určité fázi vývoje dítěte, či v určitých situacích) nepřijatelné (Richter, 2004, str. 25).

2.3 Stereotyp macechy

Nevlastní matka je žena, která přichází mladé dívce ztrpčit život. Je automaticky spojována s nepřátelstvím. V pohádkách se stereotyp macechy vyskytuje velmi často, je opakem prototypu matky. Macechy jsou samostatné a oproti matkám ztělesňují přírodní krásu a vznešenost éterické bytosti. Přístupují k životu optimisticky, ale zároveň naivně a prostě. Macechy svým nevlastním dcerám určují a rozkazují, co mají dělat. Z každé nevlastní matky vyzařuje vznešenost. Zakládají si na potřebě úcty a respektu.

3. Symbolika čísel a barev

3.1 Magické číslo tři

Pro člověka jsou čísla významná z hlediska vytváření systému a řádu. Číslice tři je nejvíce využívaným číslem v pohádkách. U kolébky se objevují tři sudičky, král má tři syny či dcery. Toto číslo je pro autory velmi praktické a univerzální. Představuje přirozenost světa – minulost, přítomnost a budoucnost; narození, život a smrt; otec, matka a dítě. Těchto triád bychom našli nezměrné množství. Trojka je tak silné číslo, protože je vyvážené, má střed rovnováhy. Stane-li se něco jednou nebo dvakrát, pořád to můžeme považovat za náhodu, ale stane-li se to potřetí, dává nám to jistotu, že se o náhodu nejedná.

V pohádkách se tohoto faktu velmi využívá, a právě tři splněné úkoly jsou dostatečně přesvědčivé, že si hrdina princeznu zaslouží. V dětské literatuře toto číslo může označovat předměty, postavy, nebo akty. Ztrojené věci často souvisí právě s úkony. Pokud se objeví v pohádce trojice postav, obvykle je právě ta třetí nějakým způsobem odlišná. Ze třech sudiček bývají dvě dobré a jedna zlá apod. (Cooperová, 1999, str. 47).

3.2 Jazykový obraz světa a barvy

„Jazykový obraz světa lze velmi dobře ilustrovat právě způsobem konceptualizace barev a barevnosti – ale také tím, jak jsou prostřednictvím barev a barevnosti konceptualizovány jiné jevy, zejména emoce a lidské prožívání světa vůbec“ (Vaňková, 2005, str. 195).

To, co je **barevné**, chápeme vždy jako pozitivní: barevnost je spjata se světlem, krásou, životem a zdravím, s bohatstvím, štěstím, radostí, veselím, rozmanitostí plného života. Naopak to **nebarevné** – šedé, bledé, nevýrazné, chápeme často jako něco nehezkého, nezdravého, nepříjemného, smutného.

4. Rozbor pohádky O Popelce Boženy Němcové dle metod kulturní antropologie a kognitivní sémantiky

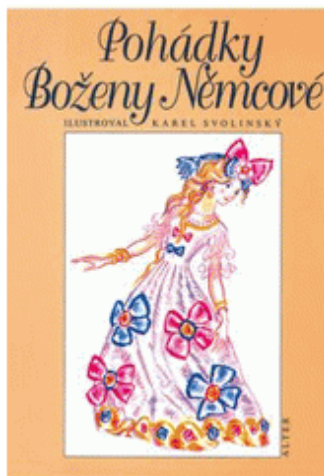
Pohádky jsou nejčistším a nejjednodušším výrazem kolektivně nevědomých psychických procesů. V mýtech, ságách nebo jiném komplikovanějším mytologickém materiálu jsou základní vzorce lidské psyché překryty dalším kulturním materiálem (Franz, 2015, str. 15).

Popelka je rozhodně nejznámější pohádkou a pravděpodobně také nejoblíbenější. Příběh je to poměrně starý; když byl v 9. století poprvé v Číně písemně zaznamenán, měl za sebou už dlouhou historii. „Popelku“, jak ji známe, prožíváme jako příběh o mukách a nadějích, které jsou základním obsahem sourozenecké žárlivosti, a o tom, jak ponižovaná hrdinka nakonec zvítězí nad sestrami, jež ji zneužívají (Bettelheim, 2000, str. 287-288)

Celým dílem se prolíná převážně spisovný český jazyk, který je místy obohacen o archaismy (nemohouce, nepomyšlíce, inu, řka, dnové, všickni, svlékši, loktuše) a dobově nespisovné až vulgární prostředky (baba, zejtra, holky, k hubě). Pádové předložky se gramaticky liší. V genitivu se namísto dnešní předložky z objevuje dobové *s*. U podstatných jmen rodu ženského se objevují v plurálu přívlastky zakončené na samohlásku (kyselé jablka).

Popelka Němcové se pyšní celou škálou metafor, z velké části ontologických metafor. Uvádím některé z mnoha, které mě zaujaly k bližšímu rozboru.

Obrázek č. 1: Titulní stránka knihy Pohádky Boženy Němcové

Metafory strukturní

V okamžení byl z lidojeda škvarek.

Popelka se svými sestrami se rozhodla zabít zlé osoby, které je věznily. Pojem škvarek je tučný křupavý vypečený kousek masa. Je to dokonalé přirovnání k tomu, abychom si představili, jak asi lidojed po zlikvidování vypadal.

Ontologické metafory

Vzala světlo a šla do sklepa.

Jedná se o přenesení významu z celku na část. Světlo jako nehmotnou věc nemůžeme vzít jednoduše do rukou. Prostřednictvím této orientační metafory poznáme, že si Popelka vzala s největší pravděpodobností lucernu, pokud přihlédneme k dobové kultuře.

A nebylo tam ani živé duše vidět.

Duše bývá jedna z nejčastěji používaných metafor v křesťanství. Vychází od slova dýchat, dech a souvisí především. Duše je nesmrtelná. V místnosti nebyl vůbec nikdo, nic živého z lidské říše.

Naslouchal jen milým zvukům, které jí tak líbě se rtů splývaly.

V jazykovém obrazu světa jsou ústa kromě řeči a přijímání potravy spjata přímo s životem a smrtí, a dále taky s únavou, fyzickým vyčerpáním (prochází jimi dech) a též s erotikou a intenzivním mezilidským kontaktem (Vaňková, 2007, str. 168). Metafora nám díky libým zvukům napovídá, že rty nejsou obyčejné. A v tomto případě půjde jistě o eroticky zaměřenou metaforu.

Než těmto jely huby beze všech otázek.

Etymologicky se huba spojuje se slovem houba na základě významového rysu „něco měkkého, napuchlého“ (Vaňková, 2007, str. 168). Ve slově jet se nám vybaví rychlejší pohyb.

Huby v tomto případě neustále něco říkají. Otevírají se a bez ustání vydávají nelibé zvuky. Proto jsou označeny hubami. Jedná se o příznakové použití a o klasickou dichotomii člověka a zvířete.

Sestry div zlostí nepukly.

Sestry se velmi zlobily, čím intenzivnější byl jejich hněv, tím více byly vidět fyziologické příznaky hněvu. Jejich zloba jim změnila vzhled, který působil odulým dojmem.

Nebesa jim za to požehnávaly.

Kulturní a náboženská symbolika je zvláštním případem metonymie. Není to náhodná symbolika, v křesťanství, a nejen v tomto náboženství, jsou nebesa symbolem blaženosti, spokojenosti a místem pro vyvolené.

4.1 Proč právě pojmenování Popelka?

Proč právě jméno Popelka? Je to připomenutí dávné báje o ptáku Phoenixovi, který i když byl spálen na popel, vždy znovu a znovu z popela povstane jako symbol věčné síly, stejně jako Popelka. Symbol popela patří mezi křesťanské motivy očisty a znovuzkříšení.

Bettelheim píše, že děti rády pobývaly v kuchyni, sledují přípravu jídla a účastní se jí. V době před ústředním topením bylo místo u ohně nejteplejším a často nejútulnějším místem v domě. Ohniště vyvolává v mnoha dětech šťastné vzpomínky na dobu strávenou s matkou. Děti se také rády potajmu zašpiní; znamená to pro ně symbol pudové svobody. Být tedy někým, kdo se pohybuje v popelu, jak říká původní význam jména Aschenbrödel, je rovněž velmi vítanou dětskou představou. Být „hodný a špinavý“ zároveň je slastné, ale také vzbuzuje pocity viny, stejně dnes jako v minulosti (Bettelheim, 2000, str. 311).

4.2 Popelčin svět

Z hlediska teorie, Popelka Němcové vychází ze stereotypu matky. Možná proto je emancipovanější, aktivnější, vlastně celé dětství byla vychovávána vlastní matkou až do doby odmítnutí, kdy se jí a jejich sester chtěl otec kvůli chudobě zbavit. Vlastní matka je v této roli podřízená a svolí k otcově návrhu. Po dvou nezdařených cestách do lesa, kdy chce otec znovu

dcery na místo odvést, ho matka prosí, aby tak nedělal. Projevuje se zde milující snaha tomu zabránit. Matka není v negativní roli ani prototypem. Následně matku střídá moudrá tetka, která může být její náhradou na cestě do dospělého života Popelky.

Později se v příběhu objevují kouzelné předměty, tři železné truhličky, díky nimž se Popelka dostává na ples. Jsou to neživí pomocníci, za nimiž se neskrývá, jak to většinou bývá, duše zemřelé matky. Značí však pevnost, sílu a tvrdost. Je to patrně zázrak, který se zničeno nic v pohádkách zjevuje dobrým lidem.

Číslo tři se v Němcové objevuje hodně krát. Je to mystické číslo, která značí úplnost, dokonalost a klíč k celku světa. Pokud se děje něco třikrát znamená to jistotu, jednou či dvakrát to můžeme přisuzovat náhodě, ale potřetí je to jistota. Tři sestry, tři cesty do lesa, tři plesy, tři truhličky aj. (Richter, 2004, str. 10).

Za zmínku také stojí bílý koník, symbolizuje vyzrálou, věrnou, pevnou a ušlechtilou složku mužství. Ne nadarmo Popelku koník přivádí právě na zámek, který je opevněným místem skýtajícím jistotu a ochranu pod štítem prince.

Velká symbolika se projevuje prostřednictvím barev, kdy Popelka objeví zlatý klíček, který ji dovede ke stříbrozlatým, modrým a růžovým šatům. Stříbrná je stejně jako bílá panenská, souvisí s měsícem a ženským principem. Ve spojení se zlatou barvou jde o dokonalost a nejvyšší hodnotu. Modrá vyjadřuje v lidových písních vztahy a síly magické, dále věrnost, blaženost, vytrvalost, pravdu a moudrost.

Střevíček hraje roli obraznou. Popelka po plese, ve všedním světě zanechává stopu, a podle této stopy je nalezena a princem rozpoznána i v každodenní podobě, zakryté tvrdou realitou toho, v čem jsme „doma“. Její střevíček neobuje žádná jiná žena. Její roli si žádná žena nemůže „vybrat“, zvolit (Štogr, 2011, str. 39).

5. Rozbor pohádky Popelka od Bratří Grimmů dle metod kulturní antropologie a kognitivní sémantiky

Pohádku Jacoba a Wilhelma Grimmů z německého originálu *Kinder – und Hausmarchen* přeložila Jitka Fučíková, která se na díla Grimmů mimo jiné přímo specializovala.

Bratři Grimmové zapisovali pohádky téměř doslova, jak je lidé v jejich okolí vyprávěli, ale ani oni někdy nedokázali odolat pokušení a smíchali, byť taktně, několik verzí. Sbírnka pohádek uveřejněna bratry Grimmy měla neuvěřitelný úspěch (Franz, 2015, str. 168 a 169).

Obrázek č. 2: Titulní stránka knihy *Pohádky bratří Grimmů*

Pohádka je velice krátká, je napsána na necelých čtyřech stranách i s ilustrací. Soubor pohádek byl vydán v roce 1988, o mnoho let déle od prvního vydání Popelky Boženy Němcové. Můžeme tedy zaznamenat dobové jazykové rozdíly. Jazykově je pro čtenáře přijatelnější, objevuje se již minimum archaismů (rov, sňalo). Text je stejně jako u Němcové přeložen do spisovné češtiny, která je místy obohacena hovorovými výrazy (vymódněná, ucouraná, hrabe se...). Vyskytují se slova, kde je předložka spojená s po ní jdoucím slovem (zjara, zpod). Podle staršího úzu se zde objevuje spojitost hlásky *s* s druhým pádem, stejně jako u Boženy Němcové, ačkoliv se v textu tato odlišnost objevuje pouze jednou (srazil mu klobouk s hlavy) tedy s povrchu dolů.

Metafor u bratří Grimmů evidujeme méně než u Boženy Němcové.

Ontologické metafory:

Přišla zima. Přikryla rov sněhobílou plachtou.

Zima v tomto případě přebírá povahu živé bytosti, přichází a přikrývá hrob sněhem, který je také krásně metaforicky vyjádřen plachtou. Důraz na bílou barvu symbolizuje čistotu a krásu.

Objevuji i přirovnání (hbitě jako veverka) a citoslovce při zobání zrněk (pik, pik, pik). V Popelce Bratří Grimmů nalezneme také symboliku v barvách. *V tváři byly bílé a hezké, ale srdce měly ošklivé a černé.* Kontrast bílé a černé barvy v případě nevlastních sester Popelky značí neposkvrněnost, jednoduchost a prostotu dohromady se zlem a nenávisí. Grimmové užívají i básnických prostředků, jimiž Popelka přivolává své pomocníky, kterých je v tomto příběhu poněkud více. Jedná se o holoubky:

Moje milá holoubátka,

Pojďte a pomozte mi vybírat

Dobrá zrnka do hrnečka

A ta špatná do volátka.

Holub je poslem většinou dobrých zpráv, symbolem lásky, míru, věrnosti, soudržnosti a naplněného toužení. Často se jedná o duši či ducha zemřelého jako rádce a pomocníka hrdiny. Nápomocné zvíře nebo kouzelný strom je obrazem, ztělesněním, vnější podobou bazální důvěry. Je dědictvím dobré matky, která je předá dítěti, aby s ním zůstalo, ochraňovalo je a podpořilo v nejvyšší nouzi (Franz, 2015, str. 315). V bílém ptáku snadno rozpoznáme mateřského ducha, jenž je předáván dítěti dobrou mateřskou péčí; je to onen duch, který se v dítěti původně ujal jako základní důvěra (Franz, 2015, str. 316).

Popelce bratří Grimmů umírá vlastní matka již na začátku příběhu. Macecha nastupuje asi rok poté na jaře. Popelka se tedy v celém svém vývoji a cestou za dospělostí potýkala s klasickým pohádkovým prototypem macechy.

Sestry Popelce sypaly hrách a čočku do popela, což symbolizuje jistou asociaci, ba i cestu k plodnosti. V případě Popelky lze však vložit její zdánlivě nemožné úkoly jako typický příklad

zneužívání a zbytečnosti. Ale Popelka ví, že cokoli člověk dělá, může být k něčemu dobré, dokáže-li k tomuto konání vdechnout smysl, i kdyby to bylo zacházení s popelem (Bettelheim, 2000, str. 318).

Druhým pomocníkem je líska, strom, který vyrostl na matčině hrobu z lískového prutu, který otec dovezl Popelce. V níže uvedeném básnickém úryvku se nám prolínají prostory bohatství.

*„Otřes se, lísko moje zlatá,
obleč mě do stříbra a zlata.“*

V příběhu Bratří Grimmů může Popelka zůstat na slavnosti, jak dlouho chce. Odchází z vlastní vůle, nikoli proto, že musí. Proč jde Popelka za princem na slavnost třikrát, ale pokaždé od něho uteče a vrátí se do svého poníženého stavu? Třikrát opakované chování často vyjadřuje postavení dítěte vůči rodičům a jeho úsilí dospět ke svému pravému Já, když se pracně vyrovnává se svým raným přesvědčením, že je tím nejdůležitějším prvkem v trojici, a posléze strachem, že je tím nejméně důležitým. Nikoli tato tři opakování, ale jejich důsledek, totiž padnouce střevoček, vede ke zjevení pravého Já (Bettelheim, 2000, str. 321).

6. Základní rozdíly Popelky Boženy Němcové a Popelky Bratří Grimmů

Tabulka č. 1: Porovnání literárních Popelek

Dějové prvky	Grimmové	Němcová
Rodina	Umírající vlastní matka, žijící otec – macecha, dvě nevlastní sestry	Oba živí biologičtí rodiče, dvě sestry
Děj začíná otcem	Otec jede do města, Popelka žádá proutek, který zasadí na matky hrob	Otec odvede dcery do lesa, kde je nechá, jelikož je nemůže dál živit
Pomocníci	Holubi	Moudrá tetka
Úskalí, přes která se musí Popelka dostat na ples	Přebírání čočky, hrachu od popela	Zabití baby a lidojeda
Kouzlo které dostane P na zámek	Kouzelná líska a ptáčkové	Zlatý klíček a tři truhličky
Průběh plesů	Tři plesy, poslední noc ztrácí střevíc na namazaném schodě	Tři plesy, poslední noc ztrácí střevíc na namazaném schodě
Hledání Popelky	Princ hledá po okolí	Popelka se vydává pěšky za princem na zámek
Sestry předstírají, že jsou Popelkou	Sestry si ořezají paty, aby se vešly do střevíce	Sestry kvůli lakomství onemocněly a tváře jim zohyžděly černé kočky

Z výše uvedené tabulky nám vychází několik zásadních a zajímavých rozdílů. Především postava Popelky jako ženy submisivní a nezávislé. V případě Němcové se Popelka vydává sama princovi přímo do náruče. Na nic a na nikoho nečeká, je velice aktivní a emancipovaná, což se projevuje i v průběhu celého příběhu, kdy je Popelka tou osobou, která rozhoduje o dalším konání. Leze na strom, hledá cestu z lesa, čímž bere zodpovědnost i za své sestry. Ve svém rozhodování se s nikým neradí. Nezávisle sama o sobě rozhoduje, jakou truhličku nebo dveře otevře první a její postup je vždy racionální.

Grimmové ze své Popelky dělají nešťastnou a ubohou dívku. Již začátek pohádky je plný pláče, kdy Popelka smutní na hrobu své matky. Tam se často vrací a ve svém trápení žádá o pomoc holoubky a strom. Při svém mládí, naivitě a zkresleném náhledu na svět se svému osudu nedokáže postavit.

7. Přihlédnutí k filmovým adaptacím

Kromě literatury mě zajímal i film. Chtěla jsem zaznamenat, jak moc se liší od písemné tvorby. Na motivy Grimmů bylo natočeno mnoho filmů, které se víceméně od jejich tvorby neliší. Kdežto u nás známe pouze tři filmové adaptace: Tři oříšky pro Popelku, Popelka z roku 1929 a z roku 1969.

Pro porovnání filmů jsem si vybrala český film Popelka z roku 1968, protože to je nejstarší české mluvené filmové ztvárnění této pohádky. Předpokládala jsem, že právě proto bude tento film co nejvíce odpovídat po obsahové stránce psané verzi od Boženy Němcové. Základní postavy i motivy jsou shodné, ale dobové ztvárnění i vlastní děj pohádky se velmi liší.

Český film z roku 1969 byl zpracován na náměty pohádky od Boženy Němcové. Černobílé zpracování patří k prvním pohádkám vysílaným v Československu. Na hudbě se podílel Ivo Fisher a Angelo Michajlov. Film doprovází svými písněmi potulný loutnista v podání Jana Tríscky, coby nezávislý pozorovatel děje. Pohádka je velice hudebně zpracovaná, zpívají holoubci i princ s Popelkou.

Obrázek č. 3: Popelka, české zpracování, herečka Eva Hrušková

Na motivy Němcové v české filmové Popelce nevnímám moc společných dějových rysů. Ve filmu se neobjevuje Popelka se sestrami v lese, kde zabíjí babu s lidojedem. Pravděpodobně by to bylo pro dětské diváky nevysílatelné. Ani v základní podobě režiséri neponechali biologického otce a matku. Popelka má pouze vlastního otce. Éra Popelek zanechala v lidském povědomí pár podstatých rysů, které jsou kombinací několika psaných Popelek. Jsou to často

oříšky, holoubci, macecha, bílý kůň a střevíček. V české filmové Popelce se tyto rysy objevují a divákům se tím pádem dostali do podvědomí. Málokdo pak zná pravý příběh české Popelky Němcové.

Jako filmové dílo Popelky bratří Grimmů jsem hledala typicky německé zpracování, které by bylo, podle mého názoru, mentalitou blíže k dílu bratří Grimmů. Filmová verze Popelky na motivy pohádky bratří Grimmů je z roku 2011. Oproti českému filmu, je toto ztvárnění v podstatě přesně podle původní literární předlohy.

Německá Popelka je naopak od české velmi úzce spjatá s psanou verzí. Děj se vyvíjí bezmála stejně. Hlavním rozdílem ve filmu je, že Popelka nemá ani otce, je úplný sirotek, není, kdo by jí přivezl kouzelný proutek. Často sedává a pláče na hrobě své matky, kde prosí strom o kouzelné předměty o pomoc. Popelka se setkává s princem dvakrát mimo zámek, ale vždy ji filmoví tvůrci nechávají pro prince tajemnou. Jednou zašpiněnou od bláta, po druhé bílou od mouky. Je to jistě moderní verze a je i dosti patrné, že se němečtí tvůrci inspirovali našimi Třemi oříšky pro Popelku. Na zámeckém plese je už Popelka sama za sebe, nemá ani závoj, je oblečená do krásných šatů, a tak ji sestra s macechou poznají a táhnou ji pryč ze zámku. Závěr zůstává stejný, podle knižní předlohy Grimmů.

Obrázek č. 4: Popelka, německé zpracování, herečka Aylin Tezel

Závěrem této teoretické části mohu konstatovat, že pohádky o Popelce, ať už v literární nebo filmové podobě, jsou opravdu tou pravou ukázkou jazykového obrazu světa. Zachytila jsem spoustu motivů a symbolů. V Popelkách se vyskytuje dost metafor a v každém zpracování se prolíná různá dobová kultura.

Praktická část

Do své praktické části jsem se rozhodla přispět vlastní pohádkou O Popelákovi, k níž mě inspiroval film, potažmo pohádka O Popelákovi od Josefa Lady. O této pohádce jsem se dozvěděla, až když jsem zkoumala tvorbu fenoménu „Popelka“ ke své práci. Josef Lada pohádku „naruby“ sepsal velmi vtipně a trefně. O to samé se pokusím i já s použitím metod, které jsem v rámci své práce zkoumala a s přihlédnutím k dnešní moderní době. Tato moderní pohádka bude předmětem projektové části bakalářské práce. Pohádku představím svým zahraničním studentům, kteří se učí český jazyk, a budu s nimi diskutovat v předvánočním čase o pohádkách.

Příběh O Popelákovi bude určen dospělým čtenářům a posluchačům. Cílem je ponechat základní motivy, které se prolínají všemi pohádkami o Popelce. Popelák se stane úplným sirotkem a bude psychicky ponižován. Bude se muset třikrát vypořádat se svým osudem, plnit úkoly na cestě za dospělým a svobodným životem. Vždy mu pomůže kouzelný předmět, za kterým bude stát duše zemřelého.

Pohádka bude parodií na klasickou Popelku. Použiji běžné jazykové prostředky, které se vyskytují v současné mluvě. Pak si pohádku přečtu společně se studenty, kteří mají pokročilou úroveň českého jazyka. Obsah příběhu by měli snadno pochopit. U vánočního punče, kdy bude hodina uvolněnější, probereme jazykové výrazy, kterým studenti nebudou případně v pohádce rozumět a popovídáme si obecně na téma „Popelka.“

8. O Popelákovi

V jedné malé vesničce asi 40 kilometrů od Prahy žila rodina Popelákových. Byla to taková normální moderní rodinka. Matka po rozvodu získala celý krásný dům pro sebe a nejen to, také později i dvě nevlastní dcery Nicol a Bereniku. Ty ale už skoro doma nebyly, protože studovaly na vyhlášených školách v Praze a jejich otec Igor, přítel matky, si nový život vychvaloval. Až na jeden menší problém, jímž byl dospělý syn paní Popelákové, Jindra Popelák. Matka na něj nedala dopustit, byl to její milovaný Popeláček, ale kvůli častým neshodám s novým náhradním otcem to nebylo k vydržení.

Jindra neboli Popelák, tak mu všichni ve vsi říkali, i když se tak jmenoval, nebylo mu toto oslovení příjemné. Byl to kus chlapa, bezmála dva metry vysoký, štíhlý a modrooký blonděák.

Vůbec však o sebe nedbal, často chodil zarostlý a špinavý s umaštěnou hlavou. Bylo mu už skoro třicet. Kromě matky nepotkal nikoho, ke komu by cítil takovou lásku. Ono taky nebylo kde, svůj čas trávil pouze kolem domu, miloval dřevo a práci s ním, a tak ho stále někdo potkával se sekerou v ruce. Rád také vzhlížel k noční obloze a ke hvězdám, které se třpytily jako drahokamy.

Jednoho dne těžce onemocněla jeho milovaná matka. Skokově se za noc proměnila v někoho jiného o několik let staršího „Co se děje maminko? Co ti je?“ ptal se a klepal se strachy. „Jindřišku, jsem už delší dobu vážně nemocná. Doktoři mi už nemohou pomoci,“ odpověděla matka. „Zavolám okamžitě záchranku!“ řekl Jindra. „Ne kdepak, prosím, buď tu se mnou, já už nikam nechci. Poslouchej dobře, na půdě, jak je spousta harampádí po tvém otci, je tam ještě jedna věc. Důležitá věc po tvém dědečkovi. Chtěl ti to dát...“ A dál už se matka nezmohla na slovo. Popelák nedokázal v tu chvíli pochopit, co se děje a vyčítal si, že si nevěštil matčina zdravotního stavu dřív. Jediné, co vnímal, bylo, že mu ze života odešla jediná žena, kterou nade vše miloval.

Po matčině smrti nastaly Jindrovi Popelákovi krušné časy. Nevlastní otec Igor ho využíval ke všem domácím pracím, a navíc musel Jindra denně vařit. Popelák se nedokázal nijak bránit, smrt matky ho velice zasáhla. Neviděl ve svém životě jiné východisko, než žít tak, jak mu to osud nastavil. Jeho den začínal přípravou snídaně pro nevlastního otce, pak utíkal na nákupy do místní samoobslužné prodejny a následoval úklid a příprava teplé večeře, než se nevlastní otec vrátí z práce. Přes den měl alespoň trochu času sám pro sebe a často přemýšlel, jak z této situace vybruslit. Dům nechtěl nechat napospas nevlastnímu otci, tomu ničemovi, bylo to jeho útočiště, které maminka celý život zvelebovala. Občas se u nich doma přes víkend objevily i jeho nevlastní sestry. Ty si z Popeláka vždy rády utahovaly. „Ty zas vypadáš, to je ořes!“ spustila Nicol. „No, vypadá, jak kdyby sem přišel z minulého století, haha,“ přidala se Berenika. Popelák se snažil vždy jejich řeči nepřipouštět.

„Že si to necháš pořád líbit, takovej kus chlapa, kdyby sis radši našel nějakou ženskou a odešel odsud pryč!“ říkaly mu susedky. „No jo, ale kdo by ho chtěl!“ posmívali se mu jeho vrstevníci. To se Popeláka vždycky dotklo, ale nakonec měli pravdu, říkal si sám pro sebe. Peníze žádné nemá, stěží dodělal učňák a o pořádnou práci taky nezavádil.

Přišel večer, obloha byla posetá hvězdami, Popelák ležel v trávě a povídal si s nimi. Jedna z hvězd byla něčím zvláštní. Pouhým okem bylo vidět, jak je veliká a jak silně září. Světlo této

hvězdy mířilo na střechu domu takovou intenzitou, až se Popelák bál, že začne hořet. Najednou si vzpomněl na maminku a vykřikl: „Půda!“ a rozběhl se do domu. Hvězda dál svítila přímo na střechu. I když byla hluboká tma, na půdě bylo světla a záře jako ve dne. Paprsek světla zavedl Popeláka na půdu, kde ale po celém dni vyčerpáním usnul.

„Kde zas lítáš, ty neschopnej parchante?“ probudil Popeláka řev nevlastního otce. Celý polámaný se postavil na nohy a najednou spatřil odlesk jakéhosi světla na stěně. Ano, konečně to našel! Ze starého kufru na něj vykukoval okulár od teleskopu. V tu chvíli mu byl nevlastní otec úplně lhostejný a s radostí začal zkoumat svůj poklad po dědečkovi. Když teleskop sestavil, začal jím sledovat okolí, byla krásně vidět všechna ta příroda tak zblízka, nejvíce se však těšil na noční oblohu. Jak tak hleděl do dále, spatřil kdesi vylepený plakát, zkoušel si více hrát s teleskopem, zda přečte, co se na plakátu píše. Stálo tam: *Zveme Vás na páteční párty pod širákem! Kromě těch nejlepších českých písní z devadesátých let se bude soutěžit i o ten nejkrásnější taneční pár! Navštivte nás, vstup zdarma. Praha 2.* Popelák ještě jednou zaostřil čočku. Není přece možné, aby dohlédl až do Prahy! V ten moment najednou slyší i dívčí hlasy a vidí, jak se kolem plakátu sbíhají lidé, mezi nimi vidí i své sestry a jednu opravdu krásnou dívku. Popelák tomu nemohl uvěřit, a tak si šel raději po své práci, aby se nějak vzpamatoval z toho, co viděl a slyšel.

Byl páteční večer a slunce začalo pomalu zapadat. Popelák zrovna vytíral podlahu, když přišel do kuchyně jeho mírně opilý nevlastní otec. Byl celkem dobře oblečený. „Kam jdeš takhle vystrojenej?“ zeptal se Popelák. „Tss, to ses najednou rozkecal, co ti je po tom? Ale tak aspoň ať máš co závidět. Jedu do Prahy, koná se tam nějaká velkolepá párty, takže se podívám po pražskejch paničkách,“ smál se nevlastní otec. Popelák ale nemohl dnešní realistické vidění s teleskopem vyhnat z hlavy a vnitřní hlas mu říkal, že by se tam měl jet také podívat. „Nemohl bych jet s tebou?“ ptá se Popelák. „No to nemyslíš vážně ne? To bych to tam s tebou vyhrál, hele drž se raději tady toho hadru od podlahy, tam bys mi dělal akorát ostudu! A jestli ti to je přece jen málo, tak ti přidám!“ rozzuřil se nevlastní otec. Potom hodil na podlahu dvě poloprázdné láhve od vína. Střepey se rozletěly po celé kuchyni.

Když otec odjel, byla už tma, Popelák upadl opět do své sebelítosti, a když začal uklízet střepey z podlahy, zahlédl v okně jasný svit. Byla to zase ta zářivá hvězda, která mu již jednou ukazovala cestu na půdu. Popelák se za ním rozeběhnul, a když byl na půdě, hned šel k teleskopu, aby se na svou oblíbenou hvězdu podíval. Na nebi nebyla jen ona, noční obloha zářila mnoha perseidami. Znovu se začaly opakovat události s předchozího dne. Popelák viděl celou tu párty

pod širákem, slyšel hudbu tak silně, jako by byl u jejího zdroje. Viděl taneční páry i bohaté rauty plné jídel, jejichž vůně byla neodolatelná. Najednou také spatřil zase tu krásnou dívku a slyšel její příjemný hlas. Zavřel oči a přál si vidět všechnu tu nádheru zblízka, když v tom padala hvězda.

Když Popelák otevřel oči, nemohl uvěřit tomu, co se stalo. Stál jako zdřevěnělý a přímo před ním se rozprostírala celá ta úžasná párty! Promnul si pro jistotu oči, jestli se mu to nezdá, ale ne, nezdálo! Hudba hrála, lidé popíjeli a tancovali. V tu chvíli Popeláka začalo něco škrábat u krku, sáhnul si na to místo a k udivení zjistil, že je to kravata. Měl na sobě krásný světle modrý oblek s tmavě modrou kravatou, boty černé a zářivé čistotou. Nikdy předtím nevypadal tak světově!

Když už si pomalu uvědomoval, že je to skutečnost, začal se kolem sebe rozhlížet. Přesto, že tam bylo velké množství lidí, svého nevlastního otce nepřehlédl. Igor na sebe dokázal vždy dobře upozornit. Když stál Popelák opřený o raut se sklenkou v ruce, zdálo se mu, že slyší známý příjemný hlas. Otočil se a na druhém konci rautu stály jeho nevlastní sestry s krásnou slečnou a jejich pohledy směřovaly k Popelákovi. Popelák vykročil směrem k nim, aby se svými sestrami pozdravil. V tu chvíli se ale sestry obrátily a odcházely pryč, ale ta krásná slečna tam stála dál. „Ahoj,“ řekl tiše a stydlivě Popelák. „Čáááú, já jsem Aneta, jdeš tancovat?“ odpověděla krásná dívka přátelsky a chytila Popeláka za ruku a táhla ho na parket. Popelák se ani nestačil představit a už se spolu vlnili v rytmu hudby.

„A nyní začínáme soutěžit o nejlepší taneční pár! Na základě vašich přihlašovacích lístků vylosujeme čtyři páry, které budou soutěžit tři večery po sobě o vítězství. Výherce obdrží voucher na prodloužený víkend v Paříži s ubytováním a plnou penzí! Tak kdo to chce u nás roztočit?“ křičel hlasitě a povzbudivě moderátor. „Jó, my, já,“ ozýval se s odpovědí dav. „Přihlásil ses taky do soutěže?“ zeptala se Aneta Popeláka. „No, nepřihlásil, přišel jsem sám,“ odpověděl. „Já jsem tam lístek hodila, tak snad se nějaký tanečník pro mě najde, když mě vylosujou,“ řekla Aneta s úsměvem a leskem v očích. Popelák se zadíval na noční oblohu. Zase padala hvězda a on si přál, aby se mohl s Anetou soutěže zúčastnit.

„Tak první pár bude Jana a Honza,“ začal moderátor, „další šťastlivci jsou...Zuzka a Igor.“ Ano, byl to Popelákovo nevlastní otec a pravděpodobně s nějakou novou slečnou, se kterou se tady již stačil seznámit. „Hahaha, jó, máme to v kapse!“ řval Igor a kráčel s partnerkou sebevědomě na parket. „Dalšími výherci se mohou stát Nicol a Berenika! Ano. Proč ne, taneční páry nemusí být jen smíšené, to v pravidlech nemáme. Pojd'te mezi nás děvčata!“ usmíval se

moderátor na přicházející sestry, které byly více než vyzývavě oblečené. „Chvilé napětí a posledním párem bude...Aneta a...Aneto, kde jsi? Máš nějakého partnera?“ ptal se moderátor. „Anooo běžím!“ volala radostně Aneta a táhla za sebou Popeláka. „Tak jak se jmenuje tvůj partner?“ ptá se zvědavě moderátor. „Hm...“ zaváhala Aneta. „Haha, takže čerstvá známost, jak se jmenuješ chlape?“ smál se moderátor. „Po...Jindra“ polknul Popelák. V ten moment si nevlastní otec Igor promnul oči, zda vidí dobře. „To snad není možný, aby to byl von,“ říkal si pro sebe a potlačoval zlost. „Ok, tak začneme lidi! Každý večer nám zatančíte na tři známé songy, dneska to budou hity Michala Davida. Na konci naše hvězdná porota rozhodne, kdo postoupí do dalšího kola. Je to všem jasný? A vy ostatní, tancujte s námi, bavte se a užívejte téhle krásné noci!“ ukončil svůj monolog moderátor.

Začala hrát první píseň, *Nonstop*. Aneta to rozjela na plné obrátky a Popelák se nestačil divit. Snažil se dostat do stejného tempa jako ona, ale nikdy na diskotéky a tancování vlastně nebyl, občas si jen sám pro sebe doma pobrukoval. Aneta však měla zvláštní kouzlo, které na Popeláka přenášela, on pak začal odhazovat stud a vnímal pouze jí, jako by tam nikdo jiný kolem nebyl, jen oni dva. Igor Popeláka stále sledoval, přidaly se k němu i pohledy Igorových dcer. Holky koukaly povýšeně a nechápaly, kde mohl Popelák přijít k tak drahému obleku.

„Super, moc se mi líbíte, máme za sebou první hitovku, tak jedeme dál!“ komentoval moderátor. Další zazněla píseň *Colu, pijeme colu*. Soutěžící začali znovu tancovat, jak jen nejlépe mohli. Igor si však neodpustil do Popeláka občas nenápadně strčit nebo mu podkopnout nohu. Když si toho Aneta všimla, velmi zle se na jeho nevlastního otce podívala.

Třetí a poslední soutěžní píseň tohoto večera byla už pomalejší a stvořená pro zamilované páry. *Každý mi tě, lásko, závidí*. Popelák si začal během tance píseň pobrukovat a Aneta si opřela hlavu o jeho hrud'. Ploužili se spolu při písničce a byli si velmi blízko. „Jsi z Prahy, Jindro?“ zeptala se Aneta v jeho objetí. „Nejsem,“ odpověděl stručně Popelák. „Ale přijdeš i zítra, že jo? Já věřím, že postoupíme do dalšího kola.“ Popelák nic neřekl, jen si její hlavu znovu přitiskl na svou hrud'.

„Blíží se nám půlnoc, přátelé, a tím pádem začne naše porota hodnotit. „Tak, kdo se vám líbil nejvíc?“ začal uvádět moderátor. Porota se chvíli radila, a nakonec vznesla verdikt. „Do dalšího večera postupují Nicol a Berenika, Jana a Honza a Aneta s Jindrou!“ Z davu se ozývalo vískání a potlesk. Igor začal pěnit a nechtěl z parketu odejít. Aneta se celá šťastná podívala vedle sebe, ale Popelák tam nebyl. Právě odbíjely poslední zvuky půlnoci, když se Popelák probral

z omámení doma na půdě. Nestačil se ani s Anetou rozloučit a byl znovu překvapený, jak se ta událost seběhla. Na sobě už neměl to krásné oblečení a byl rozčuchaný, jako by zrovna vstal z postele. Proměnil se zpátky v Popeláka.

Druhý den ráno nebo spíš už skoro v poledne, když se Igor a holky probudili, začalo pro Popeláka peklo. „Cos tam dělal, ty jeden chudáku?! Co si vůbec myslíš, nemáš tady na baráku dost práce? Asi ne, když máš čas vymetat ty nejlepší párty!“ zuřil nevlastní otec. „No, jak se ti tohle povedlo? Kde jsi sebral peníze na takový hadry?“ přidala se zvědavě Nicol. Popelák nevěděl, co má na to vše odpovědět, sám tomu stále nerozuměl. „Já nevím, o čem mluvíte, já byl doma, uklízel jsem.“ zkoušel zalhat. „Ty, že by to fakt nebyl on?“ přemýšlela nahlas Berenika. „Jó, tak ty z nás budeš ještě dělat idioty? Vždyť se jmenoval stejně jako ty!“ rozčiloval se Igor. „Tati nech ho být, hele tak asi mu byl fakt jen podobnej, vždyť se na něj podívej, co by tam dělal,“ řekla Nicol. Popelák mezitím nenápadně odešel ven a šel sekát dříví.

Když nadešel večer a všichni se chystali na párty, tak se Igor rozhodl, že si raději Popeláka pojistí. Celý den mu to vrtalo hlavou. „Popeláku pojd' sem! Tak poslouchej až se vrátíme, chci mít upečeněj štrúdl, a ať je ještě teplej! Předtím můžeš pokračovat v té tvé oblíbené zálibě, abys neřekl, že jsem nějak zaujatej. Nasekáš třísky a polena na zimu z té nové várky, co včera přivezli,“ dopověděl pyšně Igor. Jindra jen přikývnul a začal strouhat jablka. Když všichni odjeli běžel na půdu ke svému teleskopu. „Za noc to všechno zvládnou, času dost, stejně se tam asi už dnes nepodívám,“ říkal si Popelák a začal sledovat začátek párty. Znovu ji viděl! Aneta měla na sobě krásné zlatavé šaty a postávala v rohu u rautu jako v předchozí den. Popelák zesmutněl a přál si, aby tam mohl znovu být. V tu chvíli padala hvězda a on se rychlostí blesku ocitnul na tom samém místě, jako v předešlý den.

„Tak jsi přišel, já mám takovou radost. Kam jsi včera tak najednou zmizel? Byla jsem celkem naštvaná, tak pojd',“ pokládala Aneta jednu otázku za druhou. „Tak přátelé, jste tu všichni? A hlavně, jsou tu naši soutěžící? Tak honem na parket, začínáme!“ spustil moderátor a pokračoval, „dneska hrajeme tři songy od jedné z nejlepších českých kapel, Lucie!“ První písnička začala hrát a soutěžící se snažili znovu zaujmout porotu. „*Dělám pohyby, hejbám bokama, rukama nohama...*“ Začala písnička. Popelák byl šťastný, že je znovu blízko Anety a jeho stud už byl zdaleka pryč. „Že tu dneska zůstaneš i po vyhodnocení?“ zeptala se Aneta. „Cožéé, neslyším!“ odpověděl Jindra. Druhá píseň, která hrála, se jmenovala *Šťastnej chlap*. Ta byla jako dělaná pro Popeláka, protože se cítil stejně tak, jak se v písničce zpívalo. Aneta se na

něj pořád usmívala, v jejích hnědých hlubokých očích se Popelák celý ztrácel. Její svůdné boky byly neodolatelné, a když se její ruce Popeláka dotkly, cítil, jak mu mráz probíhá tělem. Nikdy nic podobného nezažil. Poslední soutěžní hit večera byl opět ploužák, *Chci zas v tobě spát*. Aneta se k Popelákovi přitiskla a užívala si jeho ochrannou náruč. „Prosím, zůstaň tu dnes déle. Kde vlastně bydlíš, mohli bychom se vidět i zítra během dne, zajít třeba někam na oběd,“ povídala Aneta.

Když se chtěl Popelák trochu rozpovídat, vstoupil mu do řeči moderátor. „Je to neuvěřitelné, ale máme tu konec dalšího soutěžního večera. Poroto, jaké výkony vás dnes oslnily?“ Hlavní porotce začíná ohlašovat postupující páry. „Nebylo to vůbec jednoduché, ale zítra chceme vidět opět Nicol s Berenikou a Anetu s Jindrou.“ Jó, radovaly se všechny holky, Aneta se plna radosti objala s Popelákovy nevlastními sestrami, ale když se otočila, byl Jindra pryč. „To snad není možný, kam zas zmizel,“ řekla nahlas s rozklepaným hlasem Aneta. „Aneto, co on je vůbec zač? Odkud je, co jste se bavili?“ vyptávaly se víceméně jednohlasně Nicol s Berenikou. Aneta však nevěděla, co by jim o Jindrovi řekla. „Hele a co když už zejtra nepříjde, teď si představ, že bys přišla o tu cestu do Paříže, jenom kvůli nějakému divnému týpkovi,“ nadnesla Nicol. „Ségra stejně to vyhraje my ne, tak co řešíš,“ přidala se Berenika. Aneta nad nimi jen zakroutila hlavou a šla domů. Cestou přemýšlela nad různými možnostmi, které by mohly nastat. A jak to vymyslet, aby zase nezmizel, jako v pohádce o Popelce. „Haha, to je dobrý, vlastně jo, vždyť to je úplně stejný, jako v té pohádce,“ brumlala si cestou pro sebe a přemýšlela, co s tím.

Popelák se opět probral na půdě. Když se vzpamatoval, běžel do kuchyně, aby rychle dopekł štrúdl. Obvykle se Igor vrací nad ránem, takže by to mohl ještě stihnout. Když byl štrúdl hotový, běžel na dříví, ale k jeho neuvěření bylo dříví nasekáno.

Ráno a celý další den probíhal stejně jako vždy. Igor Popeláka stále podezřívá, a tak se vydal na půdu a začal se tam všemi věcmi prohrabávat, jestli neobjeví oblečení, které tajemný Jindra měl na sobě. Nikde nic nebylo. Večer dal Popelákovi za úkol upéct makové a tvarohové buchty. „A aby ti to nebylo málo, tak ti do toho máku zamíchám i hrách, můžeš pěkně přebírat Popelko, haha,“ smál se Igor tomu, co vymyslel.

Párty už probíhala ve velkém, všichni tancovali, ale Popelák byl doma. Sice stále nerozuměl tomu, jak se mohl dostat na párty, ale věřil, že za tím je kouzelný teleskop po

dědečkovi, a také maminka, na kterou stále myslel. Nějaká vyšší moc, která mu opět pomůže dostat se i na závěrečný večer. „Hvězdo moje, maminko prosím, dopřej mi ještě naposledy vidět se s Anetou,“ řekl nahlas Popelák a hned se tak stalo.

„Dneska už mi neutečeš, to si piš!“ řekla přísně, avšak krásným hlasem Aneta. „Ahoj všem a krásný večer přeji, máme tu poslední tři soutěžní tance, kdy se rozhodne, kdo bude vítěz! Tak začínáme s písní od Mig 21, *Tančím*,“ uvedl moderátor první píseň.

Nevlastní sestry tancovaly, jak jen to šlo, ale bylo jasné, že Anetě s Jindrou nemohou konkurovat. Navíc z těch dvou nemohly spustit oči a probíraly neustále, zda je možné, aby to byl opravdu Popelák. Druhá zazněla píseň *Snadné je žít* a poslední se hrála *Chci ti říct*. Při této písničce si Aneta odvázála velkou stuhu, kterou měla omotanou kolem pasu na šatech a řekla Jindrovi: „Teď si tě pořádně k sobě přivážu, abys mi zase nezmizel, a když budeš chtít zmizet, tak jenom se mnou!“ Jindra se pousmál a přikývnul, ale sám nevěděl, jak to dopadne. Vyhrnula mu rukáv a začal jeho ruku svazovat ke své. V tom si všimnula Jindrova drobného tetování, bylo to nějaké datum. Tancovali dál, až do konce, do slavného konce.

„Tak, který pár si zajede na víkend do Paříže? Prosím o ticho, já už tu mám v obálce napsané vítěze. Víkendový pobyt v Paříži vyhrává...Aneta s Jindrou!“ zvolal moderátor. Publikum začalo tleskat, Nicol s Berenikou div zlostí nepukly a Aneta radostí zdvihla ruce nahoru, necítila však tíhu Popelákovo ruky. Na ruce ji vlála pouze její stuha. „Kde máš Jindru vítězko? Gratulujeme, tady je voucher na víkend v Paříži,“ řekl moderátor a předal Anetě výhru.

Popelák se smutkem otevřel oči, byl opět na půdě u teleskopu, ještě se jednou do něj podíval, ale už nic k vidění nebylo, tedy kromě hvězd. Přebral hrách s mákem, což pro něj nebylo vůbec těžké. Je chytřejší, než si jeho nevlastní otec myslí, takže si pomohl sítem. Dopekl buchty a šel si lehnout. Byl šťastný, ale zároveň to štěstí bylo smíšené i se smutkem. Bylo toho na něj opravdu moc.

Ráno bylo stejné jako každé jiné. Sestry už doma nebyly, zůstaly v Praze, Igor vyspával dlouho do odpoledne a Jindra myslel na Anetu. Aneta na něj také myslela, nechtěla se vzdát myšlenky, že by Jindru už nikdy neviděla. Věděla totiž, že jsou její city opětovány, ačkoliv tam jsou nějaké překážky. „Musím ho najít!“ řekla si, otevřela svůj notebook a začala pátrat ve světě internetu. Na Facebooku zadávala jméno Jindra, ale takových lidí bylo hodně. Hledala fotografie z párty, někde musí být přece oba dva jako vítězi zveřejnění. Na žádné fotce ale Jindra nebyl. Dokonce i na vítězné fotce stála sama. Nakonec se rozhodla své hledání sdílet:

„Jindro, kde jsi? Hledám vysokého mladého muže asi kolem 30 let, s kterým jsem strávila ty nejkrásnější tři večery, ale pokaždé mi zmizel. Jindro, vyhráli jsme zájezd do Paříže. Chci tam jet pouze s Tebou. Chybíš mi. Poznávací znamení: Vytetované datum na pravé ruce. Přijdu za Tebou, ať jsi kdekoliv. Aneta“

Zpráva se začala rychle šířit a dostala se samozřejmě i k Popelákovým sestřám. Tetování jako poznávací znamení, je jasně utvrdilo v tom, že onen Jindra z párty, je opravdu jejich nevlastní bratr. „Ségra, stejně je to divný, řekneme to Anetě?“ zeptala se Nicol. „Hele je to naše kámoška, řekneme jí, jaký Popelák je a uvidíš, že ztratí zájem. Taky je dost možný, že nám věnuje ten zájezd do Paříže, co myslíš?“ navrhla Berenika. Nicol samozřejmě souhlasila. Ihned Anetě zavolaly a vyličily ji celou situaci. Řekly jí, že Jindra je vlastně Popelák, tak trochu holka, nechává si všechno líbit a je prostě nemožný. Aneta ale nechtěla dál ty jejich řeči poslouchat a okamžitě se vydala na místo, kde Jindra se svým nevlastním otcem žije.

„Dobrý den, prosím vás, bydlí tu Jindra?“ zeptala se Aneta Igora. „Pojďte dál, slečno, dáte si kafe nebo sklenku vína? Já teda o žádném Jindrovi nic nevím, ale třeba na něco společně přijdeme.“ odvětil příjemně Igor, když viděl krásnou dívku. Aneta se ale nedala. „Vaše dcery mi řekly, že tu s vámi bydlí, je tedy doma?“ zeptala se.

Popelák Anetu zaslechnul a polekal se, neuměl si představit, že by se s ní setkal ve všedním světě. „Teleskope můj, hvězdo na nebi a má milovaná maminko, pomozte mi prosím naposledy,“ zvolal Popelák na půdě. Hvězda padala a snesla mu slavnostní šaty. Popelák se převlékl a slezl z půdy dolů do kuchyně. Když se Aneta rozhodla odejít a zamířila ke dveřím, otevřely se a v nich stál Jindra, takový, jakého ho znala. „Je čas odejít, pojd', Anetko, Paříž čeká,“ řekl s úsměvem a poprvé sebevědomě a přesvědčivě Jindra Popelák. „Otče, ty obleky si klidně nech, snad tě přivedou k lásce a dobrému životu jako mě.“ To byla jeho poslední slova v místě, které nebylo pravým domovem. Aneta se pro změnu nezmohla ani na slovo, chytila Jindru za ruku a společně odešli za novým životem do Prahy.

Závěr

Toto téma jsme si vybrala, protože pohádkový svět mám od dětství ráda a pohádka Popelka mi je ze všech nejbližší. Zjistila jsem, že existuje mnoho verzí této pohádky, ať již v literární nebo filmové podobě.

V teoretické části jsme si přiblížili pojem kognitivní lingvistiky a jazykového obrazu. Zaměřili jsme se na teorii kognitivní lingvistiky, konceptuálních metafor, metonymie a na motivy a symboliku barev. Důraz jsme také kladli na prototyp a stereotyp matky, který se v pohádkách vyskytuje. Cílem bakalářské práce bylo hledání a porovnání společných i rozdílných znaků, které obě literární předlohy vykazují, s ohledem na vznik v různých dobových a kulturních kontextech a také srovnání s filmovými adaptacemi.

Ve své bakalářské práci jsem zkoumala literární předlohy pohádky Popelka od Boženy Němcové a bratří Grimmů dle metod kulturní antropologie a kognitivní sémantiky. V obou dílech je z hlediska archetypů nosné téma „Popelka“ stejné. Základní symboly jako jsou střevíček, tři plesy nebo zlé sestry jsou neměnné. V jednotlivých verzích můžeme nalézt velmi výrazný dobový kontext, který má velký vliv na vlastní příběh a jeho variety vzhledem k době, kdy vznikly. Každé dílo, i když je interpretováno a upravováno způsobem, které odráží kulturní i dobové potřeby čtenářů, má vždy svůj nezaměnitelný rukopis příběhu o Popelce.

Při rozborech jsem také přihlédla k filmovým adaptacím českých a německých režisérů. Česká filmová černobílá verze z roku 1969, s titulní postavou Popelky, ztvárněnou Evou Hruškovou, se od literární předlohy podstatně lišila. Pro několik generací je známý děj příběhu Popelky pouze podle filmových zpracování, literární verze Boženy Němcové je v podstatě mezi lidmi neznámá. Němečtí tvůrci se naopak literární předloze bratří Grimmů více než přiblížili. Dějová linie věrně kopíruje děj v knize. Filmové zpracování z roku 2011 je pouze obohaceno o několik momentů, které známe naopak z filmu Tři oříšky pro Popelku, který byla natočen ve spolupráci s německými tvůrci v roce 1973.

Pro projektovou část bakalářské práce jsem sepsala vlastní pohádkový příběh na motivy Josefa Lady, O Popelákovi. Tento příběh jsem zasadila do moderního současného kontextu, s použitím metod kulturní antropologie a kognitivní sémantiky. Následně jsem svou novodobou pohádku prezentovala svým zahraničním studentům v jazykové škole, kde vyučuji český jazyk. Pohádka byla sepsána v nadnesené formě, ovšem ponechala si základní motivy, které klasicky prolínají literární i filmové dílo.

Zdroje

Primární literatura

JACOB A WILHELM GRIMMOVÉ: Pohádky: ODEON. 2. vyd. Praha, 1988. ISBN: 01-024-88

NĚMCOVÁ, Božena. *Pohádky Boženy Němcové*. Všeň: Alter, 1995, 155 s. ISBN 80-85775-41-7

Popelka [film]. Režie. Uwe Janson. Německo, 2011

Popelka [film]. Režie Vlasta Janečková, ČSR, 1969

O Popelákovi [film]. Režie Vlasta Janečková, ČSR, 1986

Sekundární literatura a internetové zdroje

BARTMIŃSKI, Jerzy. *Jazyk v kontextu kultury: dvanáct statí z lublinské kognitivní etnolingvistiky*. Přeložil Irena VAŇKOVÁ. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016, 168 s. ISBN 978-80-246-2883-7

BETTELHEIM, Bruno. *Za tajemstvím pohádek, proč a jak je číst v dnešní době*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000. ISBN 80-7106-290-1

COOPEROVÁ, C. J. *Ilustrovaná encyklopedie tradičních symbolů*. Praha: Mladá Fronta, 1999. ISBN 80-204-0761-8

FRANZ, Marie-Louise von. *Za tajemstvím pohádek*. překlad Kristina Černá, Jan Černý. Praha: Portál, 2015. Originál.: *Psychologische Märcheninterpretation* ISBN 978-80-262-0863-1

LAKOFF, George., JOHNSON, Mark. *Metafory, kterými žijeme*. Brno: Host, 2002. ISBN 807294-071-6

PROCHÁZKOVÁ, I.: *Hospodin je král. Starozákonní metafora ve světle kognitivní lingvistiky*. Česká biblická společnost, Praha 2011.

RICHTER, Luděk. *Co je co v pohádce: (pohádkové realie)*. Vyd. 1. - Praha: Dobré divadlo dětem, 2004. ISBN 80-902975-3-6

SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, L. *Vybraná slovesa pohybu v češtině /studie z kognitivní lingvistiky/*. Praha: Karolinum, 2010.

ŠTOGR, Josef. *Krok do světa: sborník doprovázející projekt Krok do světa*. Praha: Nett, 2011. ISBN 978-80-260-0807-1

VAŇKOVÁ, Irena, NEBESKÁ, Iva a kol. *Co na srdci, to na jazyku*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0919-3.

VAŇKOVÁ, Irena. *Nádoba plná řeči: (člověk, řeč a přirozený svět)*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1122-8

ICSI Berkeley. *Frames and the Semantics of Understanding*. [online]. ©2018 [cit. 2018-11-09]. Dostupné z: <<http://www.icsi.berkeley.edu/pubs/ai/framesand85.pdf>>.

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Titulní stránka knihy Pohádky Boženy Němcové

Obrázek č. 2: Titulní stránka knihy Pohádky bratří Grimmů

Obrázek č. 3: Popelka, české zpracování, herečka Eva Hrušková

Obrázek č. 4: Popelka, německé zpracování, herečka Aylin Tezel

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Porovnání literárních Popelek